İBN-İ DÛST (Abdurrahmân bin Muhammed)

Arabî ilimler ve Hanefî mezhebi fıkıh âlimi, edîb ve şâir. Künyesi Ebû Saîd olup ismi Abdurrahmân bin Muhammed bin Muhammed bin Azîz bin Yezîd Hâkîm'dir. 357 (m. 968) yılında Nişâbûr'da doğdu. İbn-i Dûst adıyla meşhûr oldu. 431 (m. 1040) yılında vefât etti.

Ebû Saîd İbni Dûst, temel din ve âlet ilimlerini öğrendikten sonra, ilk önce yakın çevresindeki âlimlerden ders aldı. Bilhassa Hanefî mezhebi fıkıh bilgileri ve nahiv ilmi üzerinde çalıştı. "Sıhah" adlı eserin sahibi İsmâil bin Hammâd Cevherî, Üstâd Ebû Bekr Muhammed bin Abbâs Taberî, Hâkim Ahmed ve Bişr-i İsferâînî ve daha birçok âlimden ilim öğrenip hadîs-i şerîf yazdı. Edebiyat bilgilerinde, eskilerin şiir ve güzel sözleri üzerinde ve Hanefî mezhebi fıkıh bilgilerinde âlim oldu. Horasan âlimlerinin ileri gelenlerinden sayıldı. Allahü teâlânın dinine hizmet edebilmek için çok çalıştı. Her işini Allahü teâlânın rızâsı için yapardı. Aza kanâat eder, elindekini fakirlere verir, kendisine yetecek kadar mal ayırırdı. Zühd ve takvâda eşsizdi. Çok ibâdet eder, gündüzlerini oruçla geçirir, geceleri de namaz kılardı. Vakitlerini ya ilim öğrenmek, ya öğretmek veya ibâdet etmekle geçirirdi. İnsanlara nasihatlerde bulunur, "Herkesin Allahü teâlânın dînini öğrenmekle mükellef olduğunu, öğrenmemek için hiçbir mazeretin makbûl olmayacağını" bildirirdi. Birçok talebe yetiştirdi. Ömrünün sonuna doğru kulağı hiç duymaz oldu. Kendisi okur, meclisinde bulunanlar da dinler veya yazarlardı. Kendisinden, Ebû Abdullah Fârisî ve daha birçok âlim ilim öğrenip rivâyetlerde bulundu.

Usûl kitaplarını tashih eden ve edebiyat kitapları tasnif edip, dîvânlar tertip eden İbn-i Dûst'un birçok eser yazdığı biliniyorsa da, kitapları mevcût olmayıp, hakkında malûmat bulunmamaktadır.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Fevât-ül-vefeyât cild-2, sh. 297

2) Mu'cem-ül-müellifîn cild-5, sh. 188